

Sygn. akt II KK 426/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Malarski (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

Protokolant Dorota Szczerbiak

w sprawie **W. B.**

skazanego za czyn z art. 178a § 1 k.k. i art. 180a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 26 stycznia 2021 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej – na niekorzyść – przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 30 lipca 2020 r., sygn. akt V Ka (...),

zmieniającego w części wyrok Sądu Rejonowego w Z. z dnia 13 grudnia 2019 r.,
sygn. akt II K (...)

**1/ uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym,**

**2/ obciąża Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W. B. stanął pod zarzutem popełnienia czynu z art. 178a§1 i 4 k.k. i art. 180a k.k. w zw. z art. 11§2 k.k., polegającego na tym, że:

- w dniu 22 stycznia 2019r. w G., gm. G., pow. Z., woj. (...), będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w B. w sprawie o sygn. akt II K (...) za przestępstwo z art. 178a §1 k.k., prowadził pojazd mechaniczny – samochód osobowy marki S. o nr. rej. (...) w ruchu lądowym znajdując się w stanie nietrzeźwości wyrażonym wartościami: I-sza próba: 1,41 mg/l, II-ga próba: 1,41 mg/l, III-cia próba: 1,42 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, a nadto nie zastosował się do decyzji Starosty Z. z dnia 1 czerwca 2012r. nr (...) o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi w zakresie kategorii ABT prawa jazdy.

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2019 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w Z. uznał W. B. winnym dokonania zarzucanego mu czynu z uzupełnieniem jego opisu o okoliczność, że oskarżony był karany wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 7 lipca 2015r. w sprawie II K (...) za czyn z art. 178a§1 k.k., a także, że dopuścił się zarzucanego mu czynu w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w związku ze skazaniami za przestępstwa i prowadził pojazd mechaniczny po drodze publicznej. Kwalifikując tak opisany czyn z art. 178a§4 w zw. z §1 k.k. i art. 180a k.k. w zw. z art. 11§2 k.k., Sąd wymierzył W. B. karę roku pozbawienia wolności, a dodatkowo na podstawie art. 42§3 k.k. orzekł wobec niego dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, zaś na podstawie art. 43a§2 k.k. świadczenie pieniężne w wysokości 10.000,-zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Ponadto Sąd rozstrzygnął o zaliczeniu na poczet wymierzonej kary pozbawienia wolności okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie oraz w przedmiocie kosztów sądowych.

Od powyższego orzeczenia, w części dotyczącej orzeczenia o karze, apelację wywiódł obrońca skazanego, zarzucając jej rażącą niewspółmierność. W uzasadnieniu apelacji jej autor wskazał na okoliczność, że wyrok w sprawie II K (...) winien ulec zatarciu (k. 90 akt głównych). Następnie, w toku rozprawy apelacyjnej w

dniu 19 czerwca 2020r., wskazując na celowość zweryfikowania, czy w sprawie Sądu Rejonowego w B. o sygn. akt II K (...) nie doszło do zatarcia skazania, wniośł o uzupełnienie materiału dowodowego o akta tej sprawy, które Sąd Odwoławczy, na kolejnym terminie rozprawy w dniu 30 lipca 2020r., zaliczył w poczet materiału dowodowego.

Wyrokiem z dnia 30 lipca 2020r. Sąd Okręgowy w Ł. (sygn. akt V Ka (...)) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce zarzucanego czynu uznał W. B. winnym tego, że w dniu 22 stycznia 2019r. w G. powiatu Z., województwa (...), prowadził samochód osobowy marki S. o nr. rej. (...) w ruchu lądowym na drodze publicznej znajdując się w stanie nietrzeźwości wyrażonym wartościami: I-sza próba 1,41 mg/l, II-ga próba 1,41 mg/l, III-cia próba 1,42 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, a nadto nie zastosował się do decyzji Starosty Z. z dnia 1 czerwca 2012r. nr (...) o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi w zakresie kategorii ABT prawa jazdy, tj. popełnienia przestępstwa z art. 178a§1 k.k. i art. 180a k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. i za ten czyn wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 32 godzin w stosunku miesięcznym. Na podstawie art. 42§2 k.k. Sąd orzekł wobec W. B. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 7 lat, na podstawie art. 43a§2 k.k. zasądził od niego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w wysokości 5.000,-zł, a ponadto orzekł o zaliczeniu na poczet orzeczonej kary ograniczenia wolności okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie.

Kasację od powyższego orzeczenia, na niekorzyść skazanego, wniośł obecnie Prokurator Generalny, zarzucając w niej rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 410 k.p.k., art. 433§1 i §2 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. oraz art. 457§3 k.p.k., polegające na dokonaniu wadliwej kontroli odwoławczej orzeczenia Sądu I instancji, zainicjowanej apelacją obrońcy oskarżonego, skutkującej bezzasadnym przekroczeniem granic podniesionego w niej zarzutu i w konsekwencji wyeliminowaniem z opisu przypisanego oskarżonemu czynu ustalenia, iż był on uprzednio skazany za czyny z art. 178a§1 k.k. prawomocnymi wyrokami: Sądu

Rejonowego w Z. w sprawie o sygn. akt II K (...) oraz Sądu Rejonowego w B. w sprawie o sygn. akt II K (...), gdzie w odniesieniu do pierwszego wskazanego wyżej wyroku Sąd *ad quem* czynił to całkowicie dowolnie, z jednoczesnym brakiem jakiegokolwiek ustosunkowania się do takiego postąpienia, natomiast w odniesieniu do wyroku o sygn. akt II K (...) zmiana orzeczenia Sądu I instancji nastąpiła z rażącym naruszeniem prawa materialnego, a mianowicie art. 108 k.k. w zw. z art. 76§2 k.k. i art. 178a§4 k.k., wskutek wyrażenia błędnego poglądu, że w dacie orzekania przez Sąd *ad quem* nastąpiło zatarcie skazania w powołanej sprawie, podczas gdy do zatarcia skazania nie doszło, ponieważ zgodnie z art. 108 k.k. dopuszczalne jest jedynie jednoczesne zatarcie wszystkich skazań, a przed wydaniem przez Sąd Rejonowy w B. w dniu 9 grudnia 2015r. wyroku o sygn. akt II K (...) oskarżony był uprzednio skazany przez Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem z dnia 7 lipca 2015r. o sygn. akt II K (...), na mocy którego orzeczono wobec niego m.in. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 7 lat (w konsekwencji czego zatarcie obu tych skazań nie będzie mogło nastąpić przed wykonaniem tego środka karnego, czyli przed upływem co najmniej 30 października 2022r.), a nadto - czego Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę - dyspozycja art. 178a§4 k.k. przewiduje realizację znamion tego występku również w sytuacji, gdy sprawca czynu stypizowanego w art. 178a§1 k.k. dopuszcza się go w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo, jak to miało miejsce w analizowanej sprawie, co łącznie skutkowało rażącą obrazą art. 178a§4 k.k. poprzez wyeliminowanie tego przepisu z podstawy skazania, przyjęciem niepełnej kwalifikacji prawnej czynu wyłącznie z art. 178a§1 k.k., jak również niezasadnym odstępniem od orzeczenia obligatoryjnych środków karnych w podwyższonych przez ustawodawcę granicach.

Podnosząc ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna w stopniu wymaganym przez art. 535§5 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 5 października 2019r.

(zmienionym przez art. 1 pkt 93 ustawy z dnia 19 lipca 2019r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2019r., poz. 1694).

Dokonując kontroli odwoławczej zaskarżonego orzeczenia Sąd Odwoławczy nie tylko całkowicie pominął okoliczności wynikające ze skazania W. B. wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 7 lipca 2015r. (sygn. akt II K (...)), które to skazanie stanowiło dla Sądu I instancji jedną z podstaw do zakwalifikowania popełnionego czynu z art. 178a§4 k.k., ale też oparł wydane rozstrzygnięcie na błędnym założeniu, że skazanie wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 9 grudnia 2015r., sygn. akt II K (...), uległo zatarciu.

Na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 7 lipca 2015r., sygn. akt II K (...), W. B. został skazany za przestępstwo z art. 178a§1 k.k. w zw. z art. 4§1 k.k. popełnione w dniu 6 kwietnia 2015r., na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat oraz karę grzywny w wymiarze 60 stawek dziennych po 10,-zł każda. Wyrokiem tym orzeczono wobec skazanego także zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 7 lat oraz zasądzono na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 500,-zł. Orzeczenie to uprawomocniło się z dniem 30 października 2015r. i jak wynika z akt sprawy, w tym dniu rozpoczął się bieg okresu orzeczonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, którego koniec ustalono na dzień 30 października 2022r. (*vide*: decyzja Starosty Z. z dnia 8 grudnia 2015r. – k. 38-39 akt sprawy). Jak wynika z informacji pozyskanych z Krajowego Rejestru Karnego, skazany we wrześniu 2016r. wykonał karę grzywny oraz uiścił na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne (k. 105 akt sprawy), niemniej jednak, zgodnie z treścią art. 76§1 i §4 k.k. do zatarcia skazania w przedmiotowej sprawie dojdzie dopiero wówczas, gdy skazany wykona w całości środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów.

Do tego też czasu, stosownie do treści art. 76§1b k.k. w zw. z art. 108 k.k., nie dojdzie także do zatarcia skazania w drugiej sprawie, w której, na mocy wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 9 grudnia 2015r., sygn. akt II K (...), W. B. skazano

za czyn z art. 178a§1 k.k., popełniony w dniu 22 marca 2015r. i wymierzono mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres 4 lat próby. Powyższym wyrokiem orzeczono także wobec skazanego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 4 lat oraz zasądzono na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 2.000,-zł. Orzeczenie to uprawomocniło się z dniem 17 grudnia 2015r. i gdyby nie zmiana dokonana ustawą nowelizującą z dnia 20 lutego 2015r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015r., poz. 396), do zatarcia skazania tym wyrokiem doszłoby w dniu 17 czerwca 2020r. Jednakże na mocy wskazanej wyżej nowej regulacji art. 76 k.k. (przeredagowanej ustawą z dnia 11 marca 2016r. - Dz.U. poz. 437, obowiązującą od dnia 15 kwietnia 2016r.) do zatarcia skazania na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania stosuje się art. 108 k.k., określający nakaz jednoczesnego zatarcia skazań m.in. wobec sprawcy, którego skazano za dwa lub więcej nie pozostających w zbiegu przestępstw. Z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie.

Dlatego też rację ma skarżący, że nie można rozpatrywać kwestii zatarcia skazania w sprawie II K (...) w oderwaniu od okoliczności związanych z uprzednim prawomocnym skazaniem w sprawie II K (...).

Sąd Odwoławczy nie tylko nie wskazał w uzasadnieniu wyroku czym kierował się uznając, że w sprawie II K (...) doszło do zatarcia skazania, uchybiając tym samym art. 433§1 i §2 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. oraz art. 457§3 k.p.k., ale także naruszył art. 410 k.p.k., bowiem, jak już wskazano wyżej, rozpoznając sprawę całkowicie pominął okoliczności wynikające ze skazania W. B. w sprawie II K (...).

Jest to o tyle istotne, że skazanie w tej sprawie stanowiło samodzielną podstawę pozwalającą ustalić, czy skazany wypełnił znamiona czynu z art. 178a§4 k.k. i to zarówno z uwagi na charakter przypisanego skazanemu w tej sprawie przestępstwa, jak też dlatego, że na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Z. orzeczono wobec W. B. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 7 lat, który to zakaz, podobnie zresztą jak 4-letni zakaz orzeczony w sprawie II K (...), obowiązywał w czasie popełnienia czynu stanowiącego przedmiot postępowania w sprawie Sądu Rejonowego w Z. w

sprawie sygn. akt II K (...), tj. w dniu 22 stycznia 2019r. Jak słusznie wskazuje bowiem w treści kasacji skarżący, surowszej odpowiedzialności karnej przewidzianej w art. 178a§4 k.k. podlega nie tylko ten, kto dopuścił się przestępstwa z art. 178a§1 k.k. będąc uprzednio prawomocnie karanym m.in. za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, ale także wówczas, gdy dopuścił się tego czynu w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo.

Podsumowując, naruszenia Sądu Okręgowego w sferze prawa procesowego należało uznać za rażące i niewątpliwie mające wpływ na treść zapadłego wyroku poprzez błędne zastosowanie prawa materialnego.

W tym stanie rzeczy kasację należało uznać za oczywiście zasadną i uchylić zaskarżony wyrok, a sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ł. w postępowaniu odwoławczym.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd Okręgowy winien rozpoznać wniesiony środek odwoławczy, zaś w razie uznania, że konieczne jest rozpoznanie sprawy w szerszym zakresie, powinien oprzeć się na pełnym materiale dowodowym ujawnionym w sprawie, przede wszystkim zaś uwzględnić wszelkie okoliczności wynikające z wyroku skazującego wydanego wobec W. B. w sprawie Sądu Rejonowego w Z. z dnia 7 lipca 2015r., sygn. akt II K (...).

O wydatkach związanych z rozpoznaniem kasacji orzeczono na podstawie art. 638 k.p.k.